

Obsah

Předmluva autora	7
Předmluva překladatelů	9
Kapitola I. Úvod do studia didaktických situací	11
<i>1 Hra „Kdo řekne 20?“</i>	11
<i>2 Hodina „Kdo řekne 20?“</i>	13
2.1 Fáze hodiny	13
2.2 První fáze: Zadání	15
2.3 Druhá fáze hodiny: Hra „Kdo řekne 20?“ – Hra 1 proti 1; pravidla a implicitní věty	17
2.4 Třetí fáze hodiny: Hra „Kdo řekne 20?“ – Hra skupina proti skupině; formulace taktik a strategií	19
2.5 Čtvrtá fáze hodiny: Hra „Kdo řekne 20?“ Odůvodnění vět	22
<i>3 Experimentální studie fázi hry</i>	28
3.1 Experimentální studie fáze akce (hra 1 proti 1)	28
3.2 Experimentální studie situace formulování strategií	31
3.3 Experimentální studie situace argumentování a ověření správnosti	31
<i>4 Prostředí hodiny</i>	33
4.1 Didaktické prostředí: K čemu je žákům taková hodina?: Neobvyklý proces	33
4.2 Vědecké prostředí: Jaké místo zaujímá tato hodina ve výzkumech z didaktiky matematiky	35
Kapitola II. Teorie didaktických situací	37
<i>1 Modelování výuky</i>	37
1.1 Nový význam termínu „didaktická situace“	37
1.2 Struktury „didaktického prostředí“	38
1.3 Didaktická transpozice	40
1.4 Metoda zkoumání	40
<i>2. Šíření poznatků bez didaktického záměru</i>	40

2.1 Kontrakt o vysílání	41
2.2 Kontrakt o komunikaci	41
2.3 Kontrakt o odbornosti	41
2.4 Kontrakt o tvorbě	41
2.5 Slabě didaktické kontrakty, opírající se o „novou“ vědomost	42
2.6 Kontrakt o informaci	42
2.7 Axiomatizace informací a její důsledky	43
2.8 Kontrakt o používání poznatků	44
2.9 Kontrakt o iniciaci a ovládnutí	44
2.10 Kontrakt o instrukcích nebo řízení studia	45
2.11 Závěry o slabě didaktických kontraktech	46
<i>3 Teoretická studie didaktického kontraktu</i>	46
3.1 O kontraktech vyučování obecně	46
3.2 Didaktický kontrakt	47
3.3 Některé paradoxy didaktického kontraktu	48
<i>4 Některé jevy související s didaktickým kontraktem</i>	49
4.1 Kapitánův věk	49
4.2 Topazův jev a kontrola nejistoty	49
4.3 „Jourdainův“ jev aneb základní nedorozumění	50
4.4 „Metakognitivní“ a „metadidaktický“ posun, didaktická prostupnost	51
4.5 Nesprávné použití analogie	52
4.6 Zastarávání vyučovacích situací	52
<i>5 Didaktické situace: složky a strategie</i>	55
5.1 Základní složka didaktického kontraktu: devoluce	55
5.2 Příprava situace pro hledání neznámého sčítance založené na devoluci	56
5.3 Druhá složka: institucionalizace	61
Kapitola III Dvojitě hry matematického vzdělávání	65
<i>1 Matematika jako hra</i>	65
1.1 Obecné úvahy	65
1.2 První modely matematických situací	65
1.3 Matematická činnost	66

1.4	Matematizování	67
1.5	Dělat matematiku	68
2	<i>Hra ve vyučování matematice</i>	69
2.1	Modelování: Na co si hrají učitelé?	69
2.2	„Jednoduché“ hry vyučování matematice	72
2.3	„Dvojité“ hry žáka	74
3	<i>„Dvojité“ hry učitele</i>	76
3.1	Devoluce	76
3.2	Paradox devoluce situací	76
4	<i>Institucionalizace a její odvozeniny</i>	79
4.1	Paradox herce	79
5	<i>Další „dvojité“ hry: hry „matematiků“ s „vyučujícími“ a společností s vyučováním</i>	80
6	<i>Závěry</i>	81
	PŘÍLOHA: Pět her	83
1.	<i>Hra „Kdo řekne 20?“</i>	83
2.	<i>Hra na ověření</i>	83
3.	<i>Hra na největší číslo</i>	86
4.	<i>Úvod do algebry: hledání neznámého sčítance</i>	95
5.	<i>Od prostoru ke geometrii</i>	95
	LITERATURA	97
	REJSTŘÍK	101
	SLOVNÍČEK POJMŮ	103